

Tartu Ülikool
Haridusteaduste Instituut

Koolitus „Tark tarbija“
Iseseisev töö
VANAST KALENDRIST UUS

Töö autor: Merle Kupri
Tartu Emajõe Kool

Tartu 2018

Sissejuhatus

Võimalusi vanade toredate (või igavate) kalendrite taaskasutamiseks on palju. Kalendrid trükitakse sageli heale tugevale paberile, tänu millele saab kalendrilehti kasutada raamatute, töövihikute ümbriseks, õnnitluskaartide meisterdamiseks (pilt 1) vms. Kalendri kuupäevi saab väljalõigatuna kasutada nt erinevateks arvutamismängudeks. Selle projektiga keskendun olemasolevast kalendrimaterjalist uue kalendri tegemisele.

Sihtrühm: sobilik kõigile (sh LÕK- ja TÕK-õpilased) alates 3. eluaastast. Katseks olev tööühm oli pikapäevarühm, kus on 1.–9. klassi RÕK-, LÕK- ja TÕK-õpilased.

Eesmärk: õpetada loovalt kaasa mõtlema ja märkama võimalusi tarbimist vähendada; leida üheskoos lahendusi vanast uue meisterdamisel; arendada loovust ja käelist tegevust; õppida või kinnistada aastaringi mõistet, kuude ja nädalapäevade nimetusi.

Tööle kuluv aeg: 30–60 minutit ühe kalendri kohta (sh arutlus, milleks üldse on kalendrit vaja ning kas ja milleks on vaja igal aastal uut kalendrit).

Töövahendid: käärid, pulgaliim, vanad kalendrid, joonelise vihiku lehed (perekalendri jaoks).

Töö käik ja võimalused:

Eeltöö. Vanast kalendrist uue meisterdamine võiks alata kalendrite kogumisega. Selle projekti tarvis said lapsevanemad aasta alguses üleskutse, et kalendrid, mida nad enam tööl või kodus ei vaja, võib tuua kooli.

Üks lapsevanem tõi töö juurest kasutamiseks ka käesoleva aasta seinakalendri, mis oli topelt kuudega (et oleks nähtaval eelnev ja järgnev kuu) ning mille suhteliselt õhukesed lehed kõik vanadele kalendrilehtedele peale kleepimiseks käiku läksid.

Arutlus. Põnevaks osutus arutlus kalendrite vajalikkuse üle. Miks ei saa eelmise aasta kalendrit uuel aastal lihtsalt tagasi algusesse keerata? Millise kuupäevaga algab aasta? Alati? Millise kuu ja kuupäevaga aasta lõpeb? Kust tulevad erinevused? Kui palju erinevaid variante saab olla? Võrdlesime ja uurisime eelmiste aastate kalendreid ja selle aasta oma.

Võrdlusest nägime, et näiteks sarnaselt 2017. a maikuule langeb ka 2018. a jaanuari ja oktoobri algus esmaspäevale ning sarnaselt eelmise aasta märtsile ja juunile algab sel aastal kuu neljapäevaga isegi kolmel korral (veebruaris, märtsis, novembris). Selliselt vanade kalendrikuude ümbertõstmine (vahel väikeste muudatustega, näiteks mõne „punase“ päeva sattumisel valesse kohta) teeb kalendritegija töö põnevaks.

Valiku tegemine ja teostus. Iga õpilane valis (abiga) endale jõukohase töö, meelepärase(d) pildi(d) ja kalendritüübi. Projekti käigus valmis 6 kalendrit, millest on kirjelduste juures pildinäited.

Seinakalender nr 1:

Tuleb valida vana meeldivate piltidega kalender, kuhu saab kuupäevade osale peale kleepida sobilikud lehed.

Variant A: selle aasta kalendrist (sobilikud asutuste omad, sh topeltkuudega kalendrid, ajakirjandusega saadetud tavaliselt õhemal paberil kalendrid vms). (pilt 2)

Variant B: vanast kalendrist välja lõigatud ja uue aastaga sobitatud kuud ja kuupäevad. (pilt 3)

Seinakalender nr 2:

Tuleb võtta ühest vanast kalendrist (tugevama paberiga) leht, mille puhtale poolele saab kleepida uuele aastale vastava(d) kuu(d) (võib kasutada A või B varianti) ja ülejäänud valgele osale joonistada ja/või kleepida vastavalt kalendritegija soovidele. Olenevalt paberi suuruselt võib ühele lehele mahutada mitu kuud, seega kujuneb kalendritehtede arv vastavalt soovile ja formaadile. (pilt 4, pilt 5, pilt 6, pilt 7)

Perekalender:

Vanale perekalendriks saab peale kleepida joonelistest vihikutest üle jäänud lehti ja joonida ning täita vastavalt pereliikmete arvule uuesti (pilt 8). Kalendri ülaossa, kus oli lisaks kuu nimetusele (vale) aastaarv, kleepisime lisaks väikseformaadilised kalendrikuu väljalõiked. (pilt 9)

Lauakalender:

Vanale lauakalendriks saab sarnaselt seinakalendritele kleepida uued lehed, kuid kasutada võib ka ainult kalendri aluskolmnurka ning metallrõngaid. Vahva võimalus on kasutada vanast kalendrist välja lõigatud numbraid ja muud vajalikku ning kleepida need tugevamale (kalendri)paberile (pilt 10), et vastavalt päevale pöörata ette õige kuupäev, nädalapäev ja kuu. (pilt 11)

Kokkuvõtte: kalendrite meisterdamine koos taaskasutusrõõmuga on väärt ettevõtmine. See pakub tegemislust ja õppimisvõimalust nii väikestele kui ka suurtele ja selle tulemusena valmivad praktilised tööd sobivad nii koduseks kasutamiseks kui ka kingituseks. (Ka üks selles projektis valminud ise illustreeritud kalendritest kingiti vanavanematele). Vanast kalendrist uue tegija on tark tarbija.

Pilt 1

Pilt 2

Pilt 3

Pilt 4

Pilt 5

Pilt 6

Pilt 7

Pilt 8

Pilt 9

Pilt 10

Pilt 11

